

ЕТНО Репортер

Брой 13

Ноември 2009 г.

Издание на СОУ "Св. Св. Кирил и Методий" - с. Сатовча по проект:
**ПОДОБРЯВАНЕ НА МУЛТИКУЛТУРНАТА СРЕДА В УЧИЛИЩЕТО
И ДЕТСКАТА ГРАДИНА В СЕЛО САТОВЧА**
Министерство на образованието и науката
Оперативна програма
"Развитие на човешките ресурси"

ТЕМИ В БРОЯ:

За проекта

135 години училище в Сатовча

Какво е за нас Европа?

Зелено училище

Празници

СОУ "Св. Св. Кирил и Методий" успешно финализира поредния си проект "Подобряване на мултикултурната среда в училището и детската градина на село Сатовча"

Финансирането му бе от Оперативна програма "Развитие на човешките ресурси" към Европейски социален фонд. Проектът стартира от лятото на миналата година и е с продължителност до началото на м. декември 2009 година. Водеща организация беше СОУ "Св. Св. Кирил и Методий", а нейни партньори: Общинска администрация - Сатовча, ОДЗ "Елена Шомова", Училищно настоятелство при СОУ-с. Сатовча.

Участници бяха ученици, родители и учители от детската градина и училището в Сатовча. Цели на проекта бяха да създаде партньорски взаимоотношения между семейството и училището за интеграция на ромските деца.

Реализирани са успешно всички дейности по проекта:

Етнографска експозиция във фойето на училището с изделия от бита на различните етноси, както и изложба от креативни материали, снимки и рисунки, отразяващи празниците им;

Семинарни обучения за учители, ученици и родители:

- **"Методи на преподаване и работа с деца в мултикултурна среда"**. Той се проведе в зала на хотелски комплекс "Дъбраш" с участието на 30 учители от училището и детската градина на Сатовча. Главен лектор бе доц. Христо Кючуков преподавател във Великотърновски университет, специалист в областта на ромската култура и език. Обучението имаше за цел да се обсъдят и систематизират идеи за ефективни методи на преподаване в условията на мултикултурна среда в училището и детската градина, да се обобщят теориите и принципите на билингвиалното обучение, да се засили чувствителността към различията и особеностите на културите, представени в нашата общност;

- **"Подходи за разрешаване на конфликтни ситуации в училище"**. На този семинар, проведен в училище, присъстваха учители и родители. Професионалният психолог г-жа Анелия Ангушева запозна присъстващите със същността на агресията и подходящи начини и методи за нейното преодоляване;

- **"Вредата от наркотиците, алкохола, тютюнопушенето"**, състоящ се в зала на "Дъбраш" на две сесии с участието на ученици от 8, 9 и 10 клас. Семинарът се водеше от г-жа Вяра Лазарова - Председател на Асоциация за родителска активност, гр. София. Посочиха се отрицателното въздействие на тези вредни навици върху здравето и поведението на човека, както и препоръки как да се избягват;

Координати:

e-mail: etnoreporter_sou_satovcha@abv.bg
GSM 0894 665393
0894 665386

Редакционен екип:

Гюлзара Качанова
Нели Коемджиева
Веселка Каптиева
Клуб „Етнорепортер“

ОФОРМЛЕНИЕ И ПЕЧАТ

e-mail: mixart@abv.bg
GSM 0898 770 558

Кръгла маса на тема: **"Сатовча - средище за межкултурно сътрудничество"**, на която се представиха успешно реализирани практики от дейностите в училището за межкултурното сътрудничество; Проведе се работа по групи: **«Какво бих направил, за да стане Сатовча средище на европейско межкултурно сътрудничество?»**

Ремонт на 10 класни стаи в СОУ - Сатовча, които подобриха значително условията за работа и за качествен учебен процес. Закупили се учебници и учебни помагала за библиотеката;

Обучение на ромски ученици от начален, среден и горен курс в СИП **"Ромски фолклор"** под ръководството на г-ца Веселка Каптиева - здравен медиатор към Общинска администрация;

Празник на селото: **"Всички заедно на Гергьовден"**, организиран от Общинска администрация, Обединено детско заведение, читалищното и училищно ръководство. **"Играем, пеем и се веселим заедно..."** - това показа сатовчанските ученици и на настоящия 6 май. Ученици се включиха в етнографска изложба, организирана в читалище "Св. Св. Кирил и Методий" като предоставиха носии, ръкоделия, предмети от бита на християнски, мюсюлмански и ромски жители на Сатовча. По-късно възпитаниците на училище Сатовча се включиха в празнично хоро на площада, на което млади и стари играха и се веселяха от сърце;

Ден на ученическото самоуправление в Деня на Европа - 9 май, организиран за четвърта поредна година от **Клуба за ООН** в училището. Участваха 40 ученици от пети до единнадесети клас. Заемайки позициите на своите учители, учениците се засилва съпричастността и отговорността към учебния процес;

Балетна етнокомпозиция в Деня на българската просвета и култура, която включваше български, ромски, руски и турски танци и показа танцьорските умения на възпитаниците на училището;

Празник на детето - 1 юни, на който отново проличаха партньорските взаимоотношения между детското заведение и училището в селото. На тържеството възможности за изява се дадоха на всички деца, включително и на тези от ромски произход;

"Зелено училище" за децата от начален курс в училището и от детската градина в края на м.ноември в туристическата м. "Дикчан" край Сатовча. То се оказа истински празник за децата, изпълни ги с много положителни емоции и чувства. Теодора Влахова от 4 клас даде израз на това настроение в стихотворението **"Зелено училище"**, което помества в броя;

Туристически походи до м. "Брезака", м. "Майоров гроб", м. "Жидово" със спортни състезания, игри и веселия.

Изготвяне на **интернет-сайт** на училището: <http://www.sousatovcha.com/>. В него е поместена информация за нормативната документация, както и за всички мероприятия, проекти и дейности в училището;

Издаване на **месечен вестник "Етнорепортер"** (в тираж 200 броя) от **Клуб "Етнорепортер"**, съставен от 13 ученика в училището от 8 до 11 клас с преобладаващ брой ромски ученици. Издаването отразява християнски, мюсюлмански и ромски празници, обичаи и традиции за всеки месец, най-добрите творения и участия от конкурси, състезания и тържества на ученици и деца от детската градина и др.

Клуб **"Етнорепортер"** изработи богато илюстриран **Етнокалендар** от 25 страници. В него са отбелязани всички ромски и български (християнски и мюсюлмански) празници, обичаи и традиции за 12-те месеца през 2009 година.

На финала: провеждане на **Научно-практическа конференция** за споделяне на добри практики и анализ на предизвикателствата от изпълнението по проекта.

В нея участваха седем доклада, които отразяват основни дейности по проекта: **"Мултикултурни дейности в ОДЗ "Елена**

Шомова" (г-жа Любка Карамитева), **"Зелено училище"** (г-жа Нели Коемджиева); **"Хайде да играем заедно!"** (г-жа Зайра Гадаахмед), **"Балетна етнокомпозиция"** (г-жа Биляна Жаджиева), **"СИП Ромски фолклор"** (г-ца Веселка Каптиева), **"Интеркултурен диалог чрез извънкласни и учебни дейности"** (г-жа Гюлзара Качанова), **"Интернет сайт на училището"** (г-жа Маруся Лозанова).

Материалът подготви: Екип по изработване и реализиране на проекта в СОУ "Св. Св. Кирил и Методий" с. Сатовча, обл. Благоевград

135 ГОДИНИ УЧИЛИЩЕ В САТОВЧА

135 ГОДИНИ УЧИЛИЩЕ В САТОВЧА УЧИЛИЩЕ С ЕВРОПЕЙСКИ ИМИДЖ

**Училище наше! Училище свидно -
Светиня родна за нас!**

Гордеем се с твоето име - то е символ, дар свят!!!

С тези чувства на признание и откровение към родното училище ч а р о в н и т е дванадесетокласници Джейлян Джилджова и Милко Бошнаков откриха празникът на СОУ "Св. Св. Кирил и Методий" с. Сатовча, посветен на юбилейната му 135-годишнина

Средно общообразователно училище "Св. св. Кирил и Методий" все повече се утвърждава като училище с европейски имидж. Голям принос в това отношение имат успешно реализираните проекти, финансирани от европейски и национални програми. Проектната дейност е приоритетна за училищното ръководство (г-жа Айша Ушева и настоящият ѝ заместник - г-н Исмет Ушев) и за квалифицираните преподаватели в училището. До момента са реализирани повече от 30 проекта. Училището е не само образователен център, но и средище със специфични традиции на интеркултурно и междуетническо сътрудничество.

По блестящ начин европейският имидж на училището пролича на настоящото тържество, отбелязано достойно, благодарение на организаторските способности на преподавателите и на активното участие на талантивите и любознателни възпитаници на училището. Тържеството бе дейност по проект "Ритуализация на училищния живот", който включва тържествено отбелязване на училищни празници и традиции и е финансиран от Национална програма "Училището - територия на учениците".

Материалът подготви: Екип на Клуб "Етнорепортер"

Повече информация за празника търсете в сайта на училището: www.sousatovcha.com

КАКВО Е ЗА НАС ЕВРОПА?

Какво е за нас Европа?
(есе)

За мен Европа е едно глобално селище - точно под това мотото в училището ни успешно се реализираха проекти, благодарение на които при пътувания из Европа ние се запознахме с наши връстници от Германия, Испания, Литва. В това глобално село живеят хора от различни етноси, религии, нации. Такова разнообразие от хора - всеки със своите уникални черти и нрави, прави Европа толкова привлекателна, особено за младите европейци... Както обичаме да казваме в нашето родно място, което се явява междуетническо, междурелигиозно и межкултурно средище: "Шарен свят, чуден свят..." И на всеки от нас се иска да опознае този свят, да го преоткрие и осмисли, да намери истинското си място в него...

Дълъг и стръмен е пътят на евроинтеграцията, но в крайна сметка - извървян с успех в резултат на съвместните усилия на европейските държави. Силна е "българската памет"... И ние сме длъжни да помним уроците по история, за да знаем началото на този път.

Главна представителна институция на Европа е Европейският съюз - нейното лице, нейната сила. Европейският съюз се ражда в резултат от единдействието на страните в Европа. Неговият първообраз е ЕИО (Европейската икономическа общност) - през 80-те години тя обединява 320 млн. души от 12 държави, които последователно и не без трудности се придвижват към новия тип общност. Главни фактори за успешната евроинтеграция са: развилата се през 80-те години на ХХ в. четвърта научна, технологична, информационна и комуникационна революция в света, оформилите се в последните десетилетия политико-академични и информационно-делови комплекси (които, от своя страна, оказват влияние върху целия механизъм на властване), политиката на правителствата към намаляване ролята на държавата в управлението на икономиката. Така се стига до решенията от Маастрихт (Холандия) в началото на февруари 1992 г., когато европейските държави, членки на ЕИО, приемат Договор за създаване на Европейски съюз. В очертавания се по-тесен съюз се разширяват пълномощията и сътрудничеството в областта на образованието, културата, икономиката, политиката, общественото здравеопазване и др. Днес Европейският съюз обединява 27 държави-членки, разположени главно на територията на Стария континент. Благодарение на него, съвременна Европа съществува и се развива както в социално-икономическо отношение, така и в културно-духовно.

Нашата страна е една от последните, присъединили се към европейското семейство. Но този факт не трябва да бъде пречка за активното ни участие в процеса на евроинтеграция, защото българският народ иска и трябва да бъде отворен за Балканите, Европа и света. Не случайно Портал "Европа" (най-голямото българско електронно издание за европейска интеграция) в Етичния си кодекс определя своята мисия: "Да съдействаме на българското общество и институциите в процеса на интеграция на страната в Европейския съюз. Да съдействаме на българските граждани да получават пълна информация, свързана с Европейския съюз, разширяването му и България" (www.europe.bg/htmls/page.php?category=300).

Какво е за нас Европа, олицетворявана от Европейския съюз? - Източник на добри възможности за честните и почтени хора у нас за нормален поминък, за сигурност и повишаване на благосъстоянието на българския народ, както днес е най-бедният в Европейския съюз. За да вземем подобавашото ни се място в него, не трябва да гледаме на Европа "отдолу", а да се чувстваме като равни сред равни - така, като мечтаеха да видят един ден българския народ и нашите възрожденци.

Още Паисий Хилендарски ни припомни в знаменитата си история, че българският народ има с какво да се гордее, има своето славно минало, а Раковски, Левски и Ботев виждаха в освободителните си идеи достойното място на българския народ сред европейските. Много от нашите революционери чертаеха планове за създаване на балканска и европейска федерация, виждайки в нея едно добро бъдеще за своя изстрадал народ...И ето, днес тази възможност ни се предоставя от Европейския съюз - една европейска федерация на националните държави.

Несъмнено влизането на България в Европейския съюз е успех за българската нация. Но всички българи и, главно нашите управляващи, трябва сериозно да се замислим за европейското бъдеще на България. Без съмнение, Европейският парламент играе важна роля при приемането на европейското законодателство (което важи и за България), поради което българските евродепутати могат да поискат специални програми, подходящи за нашите специфични условия, които биха могли значително да подобрят жизнения стандарт у нас. Да настояват за европейска солидарност при решаването на част от проблемите ни. И затова не се изисква кой знае какви дипломатически и политически качества. В случая важното е да носиш душа на патриот и европеец - това е ключът към успеха.

В улеснение на българската каузата идва и фактът, че в Обединена Европа границите са формални и изкуствените прегради на световната политика вече отпадат. Това е шанс за българина и за съгражданите, за сънародниците му, останали в отделни области и държави по различни исторически и политически причини, да запазят и опознаят българската си идентичност именно чрез благоприятните условия, които дава Европа в лицето на Европейския съюз.

Ето, това е Европа за нас - мечта на всеки българин. Тя е мечта и за Алековия герой от едноименния роман - Бай Ганьо, за съжаление, тълкувана твърде погрешно и натрапчиво. Но стремежът на младите българи не трябва да бъде към "изръшване" на Европа като байганьовия, към отхвърляне на всичко европейско и към мания за себепокан (а всъщност се показва като "дивак сред европейците"). Нашите идеали трябва да бъдат насочени към преоткриването на европейската цивилизация, към доказване на себе си. Зашто Европа не е просто федерация на националните държави, тя е Европа на гражданите, Европа на ценностите - нравственият катарзис, върху който се гради обществото. Така ще придобием европейска идентичност - тази, която ще ни даде възможност враждите да се заменят със сътрудничество, а расизмът, предрасъдъците (не само исторически) и дискриминацията - с модерното днес понятие "интеркултурност" - приемането на другия, различния по национална, социална и религиозна принадлежност такъв, какъвто е - с неговите добри черти и недостатъци. Да се осигури атмосфера на мирно съжителство, толерантност и разбиране - това е особено необходимо, за да се изгради добро настояще и бъдеще на народите в Европа и по целия свят. От голямо значение е това разбиране да бъде усвоено от нас, новите поколения, защото българите винаги сме били част от голямото европейско семейство (не само след присъединяването на страната ни към Европейския съюз), имашо обща история и общи корени. Прочесите на евроинтеграция изискват от всички нас да бъдем мотивирани, да поемем необходимата отговорност, да бъдем уверени в собствените си сили и възможности, за да имаме самочувствието и куража да приемем предизвикателствата и изпитанията на новото време. Както посочва Антонина Стоянова, Председател на фондация "Ценности" (под чиято инициатива се организират национални исторически конкурси и ученици от училището ни участват и печелят награди, а аз съм евентуален участник в следващия конкурс): "Европа бъдещето очаква от вас да превъзмогнете националните митове, клишета и предрасъдъци и да погледнете към"

националната история през европейската перспектива" ("Ценности", Фондация. Пътвания, пътешествия, миграции - историите на модерния номад, София, 2007 2008, кн. 5., с. 1.).

Аз мисля, че за всички българи Европейският съюз е ценност, към която се стреми Република България, която е приоритет в националната и външната ѝ политика. Това е организацията, имаща за цел да обедини европейското население. И в обединена Европа България трябва да заеме своето подобавашо място. Имаме нужда от България на духа, от една европейска България. Само по този начин ще успеем да възродим страната си не само в икономически план, а и в нравствено-етичен - възвръщане на вярата в духовните стремежи на нашето общество. Днес, ние - хората на Европа трябва не само да я обичаме и мечтаем за нея, но и да запазим нейните ценности и идеали. Наш дълг е да бъдем достойни граждани на обновена Европа.

Айше Гадаахмед - ученичка в 11 "а" клас
СОУ "Св. св. Кирил и Методий" с. Сатовча, общ. Сатовча,
обл. Благоевград

(Б.р.: есето участваше в конкурса, организиран от фондация "Българска памет").

ЗЕЛЕНО УЧИЛИЩЕ

"Зелено училище"

На зелено училище бяхме,
на красива база се спряхме.
Много деца бяхме -
викахме и пяхме.
В гората зелена
на екскурзия бяхме.
На люлка се люляхме
и весело преживяхме.
Бяхме на разходка в Балкана,
отседнахме на поляна голяма.
Скачахме, играхме,
смяхме се, лудяхме.
От поляните големи
върнахме се уморени.

Теодора Влахова - 4-ти клас

3-ти клас на "Зелено училище"
в "Дикчан"

ПРАЗНИЦИ

Честит първи ноември - Денят на народните будители!

Нека всички ние да носим в сърцата си техния дух и стремеж
към нови знания през цялата година. Желая ви всичко най-
хубаво!

Исмет Ушев - Директор на училището

Как ромите празнуват КУРБАН-БАЙРАМ?

Този празник се отбелязва точно 70 дни след Рамазан Байрам. На този ден мюсюлманите пренасят в жертва някакво животно. Обикновено това е коч, но може да е и крава. Това се прави, защото според ислямската легенда (която частично съвпада с еврейската и християнската) Ибрахим (Авраам) трябвало да пренесе в жертва единствения си син Исмаил.

Ромите мюсюлмани се подготвят за Курбан - Байрама още седмица по-рано. Ако не отпеждат коч, те си купуват. Подбира се животно, което няма никакъв телесен дефект - не е куцо, сляпо или сакато. Ромите не се пазарят за цената на жертвеното животно, а приемат предложената от собственика му. После отвеждат коча в дома си. Това трябва да стане най-късно един ден преди празника, защото жертвеното животно трябва да преспи в къщата да не избяга късметът.

Преди да бъде заклан, кочът се къносва и украсява. Завързват се краката му, а при някои роми се поставя и кърпа на очите му за да не се уплаши от смъртта. След това се чете молитва. Повечето роми не разбират какво се казва в нея, защото е на арабски език, но смятат, че тя е за здраве и берекет.

Някога месото на закланото животно се разпределяло на три равни части - едната се е използвала за трапезата, така че да бъдат нагостени всички роднини, приятели и гости. Другата се е оставяла за семейството, а третата се е раздавала на бедните. Този обичай и сега се спазва от някои роми, турци и българо-мохамедани. На този ден най-престижно за мюсюлманина е да раздаде милостиня на бедните. Освен месото от жертвеното животно, по-богатите роми раздават дрехи и обувки на по-бедните, за да са весели на празника.

Материалът подготви: Веселка Каптиева,
Клуб "Етнорепортер"

Християнски празници през м. ноември

7 ноември - **Архангелска задушница**;

8 ноември - **АРХАНГЕЛОВДЕН** - празнуват всички с името *Ангел, Ангелина, Геле, Янгел, Анжел, Анжела, Анжелина, Лина; Михаил и неговите производни.*

21 ноември - **Ден на християнското семейство** - най-възрастните в рода събират голямото семейство на богата трапеза. На нея се нареждат различни ястия и лакомства, най-вече за децата. А преда тържествения обяд всички се изповядват пред иконата на св. Богородица с молитви за здравето и щастието на цялото семейство;

24 ноември - **Св. Екатерина** - тогава именници са *Катя, Катерина, Екатерина, Кети и др.*

В. "Етнорепортер" се разделя със своите читатели с надеждата за нови срещи!

Редакцияният екип пожелава на всички учители и ученици много здраве, весело посрещане на Новата Година, късмет и благополучие през 2010!

На училищното ръководство - все така успешно да реализират проекти, да изграждат европейския имидж на училището!

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”, съфинансирана от Европейския социален фонд. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от СОУ „Св. св. Кирил и Методий”, село Сатовча и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Договаряния орган.